

In mar še naj gremo v tem dalje in še naj naštejemo več tacih plitvih vodá? Mi sodimo, da za naše bralce ni več treba; tudi se nam ne zdi varno, kajti celo lahko bi se nam izgodelo, kakor človeku, ki seže v gnjezdo sršenov. To pa, iz izkušnje vemo, ni prijetno.

Vendar ena misel ni, da jo v tem zamolčimo; vedno se nam vriva ona z nova. Mi namreč ne menimo, da so take plitve vode vselej nedolžne in da ni v njih prav nobene nevarnosti za državo. Vsak kmetovalec ve, da se več plitvih vodá, na sebi malo nevarnih, lahko združi v eno ali če tudi to ne, več takih na njivi ali travniku ni na korist njegovi setvi ali košnji. Zato stori le pametno, če jih ne pusti v nemar, marveč jih lepo porazpelje o pravem času in in si jih tako obrne v svojo korist.

Enako želimo, da se izgodi tudi s plitvimi vodami — v državi. Ena sama še pač ni toliko nevarna, pa več skupaj — in njih število je v našem lepem cesarstvu veliko — je velika nevarščina za blagostanje narodov. Kdor tedaj koli more kaj v tem, njega prosimo, da dela, kjer in kar spada v njegovo področje, na to, da bododo te plitve vode — svoje meje. Tako vstreže gotovo blagostanju cesarstva in sodimo, da tudi želji višje gosposke. (?)

Slovenski gostje vrlih Čehov.

Že so se vrnili ali pa se že vračajo oni naši rojaki, katerim je bila sreča mila, da so zadnji teden bili mogli z doma v zlato Prago. Nič ne morejo dopovedati, kako lepo da so jih vrlji Čehi že po raznih mestih, čisto posebej pa še v lepem mestu ob Veltavi vzprejeli. Le tekmovali so med seboj, kako bi najbolje izkazovali našim ljubezen, ki jih veže z nami, z zateranim slovenskim ljudstvom. V resnici, milo se stori človeku pri srcu, kedar vse to sliši ali pa bere v naših in nam prijaznih listih. Žal, da nam ni mogoče, teh ljubih utisov, ki so jih naši popotniki o vrljih Čehih seboj prinesli, podati našim bralcem na drobno.

Da pa storimo, kar moremo, naj stoji na tem mestu krasen govor, s katerim je češki duhovnik g. Fr. Eckert, pozdravil naše, ko so jih v pondeljek slavili v „Meštanski besedi“. Res lepo izrazuje bratovsko ljubezen, naj se le zmerom bolj med nami vtrjuje. Po „Slovenca“ je tako-le govoril:

„V dobi, ko je stal narod češki še na visoki stopinji svetne slave, slovela je tudi prestolnica njegova ob Veltavi tako, da so jo nazivali zlato Prago. Kedar je pa jelo zlato naše Prage bledeti, kedar so ji raztrgali z glave kraljevo krono, kedar je z umirajočim narodom ginila in pojemala tudi Praga, ohranila se je kljub temu še povest o zlati Pragi in je dalje živela med našimi brati na dalnjem jugu po

goratem Balkanu ter ob bregovih Adrije in Save med brati Slovani. Jugoslovani govorili so še, na staro pripovedovaje cperti, vedno o stolici češkega naroda, imenovajoč jo zlato Prago tudi tedaj, ko je Praga jela odtujevati se svojemu narodu. No, to govorjenje in te nade vresničile so se. Naša Praga je zopet srce, glava in krona našega vzbujenega naroda.

Kakor v starodavnih sivih časih zalesketala je majka naša zlata Praga, zopet na podlagi narodne zavesti v svojem zlato in domovinski ljubezni njenih sinov. Milijoni in milijoni navdušenih src čeških in slovanskih bijejo ji navdušeno nasproti. In danes pozdravljamo v njenem naročji ljube in drage nam goste s teh slovanskih pokrajin, kjer se je izročilo o „zlati naši Pragi“ ohranilo tudi še v času našega propada. Zlata Praga pritiska danes na svoje srce svoje mile ji sinove iz daljnjega juga. Dobro nam toraj došli, dragi bratje Slovenci, bodite pozdravljeni v mestu Libušinem, pozdravljeni v „Meštanski Besedi“, ki je skupno središče Pražkega Slovanstva! Sokolom podobni prileteli ste k nam gledat našo in Vašo zlato Prago in zemljo, ki je napojena s krvjo, potom in solzami očetov naših ter mesto, katero je pozidala in posvetila tisočletna zgodovina naroda našega. Prišli ste si ogledavat naše življenje, naše prebujenje, naše delovanje in narodno bojevanje; prišli ste se razvedrit v vzvišenem zlatem svetišči češke Talije, katero je narod sebi postavil. Srca naša hitela so Vam nasproti, kakor hitro počil je v Vasih krajih glas: „V zlato Prago!“ Danes pa hitimo že objemat Vas, vrle junake, ki stojite na straži ob nabrežji Adrije, pod Velikanom Triglavom, v beli Ljubljani in po bregovih Mure, Soče, Save in Drave.

Dobro so nam znane Vaše tožbe in želje in zvesto zasledujemo boj, v katerega ste zapleteni v slovanskih Termopilah z dvema zlobnima sovražnikoma. Tudi naš narod češki imel je vedne tožbe, želje in se je boril s svojimi nasprotniki; kakor Vam, boriti se je tudi še njemu za obrambo materinega jezika v šoli in javnem življenji ter za ljubezen domovinsko. Tukaj, bratje navzemite, napijte se novih moči na prsih naše slovanske matičke Prage! Tudi pri Vas naredil se je že na narodu čudež podoban našemu, da se je narod nedavno še nepoznan in za mrtvega razglašen, probudil od mrtvih in z druženo močjo zahteva po svojih pravica, ki mu pristujejo po božjih in človeških postavah. To čudežno ustajenje naroda Vašega in našega nam je porok, da nas skupna borba privede do junaštva. Znano nam je popolnoma, da je Vaš boj neprimerno težji in da je Vam solnce slobode Vaše zakrito še povsod s črnimi oblaki, toda vroča vaša ljubezen do naroda preopdila bode tudi te črne oblake.

Bodočnost, Slovani, je naša! Narod probujen in zaveden, narod ki po svojih pravicah s tako silo zahteva, kakor narod Vaš, tak narod ne da se več vdušiti! Narod, kateri se ponša z apostolskim Slomšekom in pesnikom Preširnom, je po božji previdnosti še za kaj večega namenjen. Pogrejte se torej, bratje Slovenci, na sreči naše drage matere Prage! Naj bi Vas okrepčali narodni spominki češke slave, s katerimi se ponšamo, posebno pa naše narodno gledišče; naj bi Vas spodbodlo krepko življenje našega mesta in pa ljubezen do ljubljene naroda za vstrajno delovanje! Podajmo si v to svrhu roke! Združimo se! Ljubimo se!“

Gospodarske stvari.

Kako poljsko miš (*arvicola arvalis*) pokončati.

Kakor ima krt svoje določene navade, katere le redkokdaj opušča, tako da te navade vaje nemu krtolovcu jedino pomagajo svoj lov po njih vravnati, ravno tako ima tudi mala poljska miš, *arvicola arvalis*, svoje posebnosti, katere tistemu, ki jih pozna, lov poljskih miši polajšuje.

Poljska miš se silno hitro množi, tako da je ves pridelek zlasti v suhih zimah in manj mokrih poletnih mesecih v nevarnosti od miši biti pokončan.

Mokre zime so mišim največe sovražnice, snegovite pa, slasti, ako se sneg počasno taliti začne njihove prijateljice. V takih zimah najdemo njihove prihode vrh zemlje pod snegom od luknje do luknje. Hitro taljenje snega, tedaj preobilica zračne vode je za miši pravi svetovni potop. V malih dneh so kakor z zemlje popihane.

Proti mokroti o mrzlem ali le hladnem vremenu so zelo občutljive. Večkrat zmožen, kožuh jim je mnogokrat zadosti, da poginejo. Kder nekoliko let ni snega, tam se miši večkrat tako pomnožijo, seveda v toplejših mesecih, da se jih po navrtanih luknjah na dan po 30 do 40 polovi.

Hitri pomnožitvi pa brani izlasti o čas, ko imajo mlade, mrzlo deževno vreme. Mladiči hitro poginejo in matere za njimi. Prej ko ne se jim nabere v srce preveč mleka, kar jih umori, kakor se to pri navadnem divjem zajcu godi, kjer pridejo vse samice v nevarnost pogina, če brž, ko imajo mlade, mrzlo mokro vreme nastane in mladiči konec vzamejo.

Če ima krt pravilno svoje čase, v katerih gre na lov, zjutra ob šestih, o poldne med 11—12, zvečer o deveti uri, tako poljska miš ni tako natančna v svojih izhodih. Ona se pase, kedar je ravno čas in prilžnost in potrebuje primeroma več hrane, ker ni mesojeda

pa že tudi zaradi tega, ker zaradi prirojene radovednosti hoče vse videti in vse čuti, ker tedaj nima nikdar mira, zato se ji tudi prebavljanje pohitrjuje.

Ako miši ravno ni preveč, drži se mnogokrat tudi gori povedanega časa kakor krt, posebno najbolj zato, ker v tem času ni delalcev na polju in ker rada te mirne trenutke za sprehode itd. porabi. In kakor druge živali o manj prijetnem, vetrovnem vremenu zavetne prostorčke iščejo, na katere solnce gorkeje poseva, ravno tako dela tudi poljska miš. Najdemo jih v okrajnih brazdah in pa v srednjih brazdah najbolj pogosto. V globoki brazdi je lepo tiho in gorko, njeni nevarni sosedi, kakor kanje, vranovi itd. je tukaj ne zasledijo tako kmalo.

Po teh brazdah se tedaj vsake 3—4 metre po 30 centimetrov globoko luknjo z zemljišnim svedrom izvrti. To delo gre hitro od rok in vaje delavec jih vsako uro po 40—50 navrti. Na deteljiščih, kjer ni brazd, poiščejo se mišji križ poti, ki so že od daleč in lahko poznati, to so poti, ki peljejo od luknje do luknje in so več ali manj izhojeni od miši. Navrtajo se ob straneh njive in ravno tako tudi sredi vrste ljukenj, kakor je gori povedano, vsak sebi, vendar vsaka luknja mora biti med dvema mišjima luknjama. Zjutra in večer se izvrtane luknje pregledajo in miši z orodjem, ki je nekako žlici podobno iz ljukenj pomečejo. Veči del so že mrtve. Ako se to delo pametno in skrbno opravlja, je v kratkem času polje miši prosto in čisto.

Večkratno presajanje pohitri rodovitnost rastlin.

Znano je, da trs iz semena izrejen še le v petem ali šestem, mnogokrat še le v poznejšem letu rodoviten postane. Trsu rodovitnost pohitriti je neki Francoski vinogradnik se poslužil večkratnega presajanja in sicer z dobrim vspehom. Posejal je trtinega semena v skledo z rodovitno prstijo napolnjeno, ki je bila s prav močnim, hitro delajočim gnojem pomešana. Gnoj je bil gnojnica s $\frac{3}{4}$ vode stanjšana kri, 1 del s 10 deli vode in človečjek. To skledo s semenom je postavil pod steklevino, pod katero je bila najprej toplina od 15°, ki se je po 8 dneh na 25—30° povišala. Brž ko so mlade trtice tretji listič pognale, so se v 8 centimetrov dolge skledice presadile in zopet v toplino od 25—30° postavile. Po treh tednih so se rastlinice, ker so že večje korenine pognale bile, v večje lonce presadile. To presajanje se 5—6 krat in sicer vedno v večje lonce ponavlja. Ko so trte višino od 60 centimetrov dosegle, se obrežejo, kar se tudi takrat ponovi, ko je trta že 2—3 metra visoka. Po takem večkratnem presajanju so bili trsi že v tretjem letu rodovitni.